

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Balla Vilmos*

Cím: *Régi pesti kávéházak*

Forrás: *Pesti Hírlap*

Bp
(Hely)

1926. 6. 13.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy *640.24*

Hely

Idő *"1926"*

Személy

He

Régi pesti kávéházak.

Vigszínház kávéház.

Legtöbb a Vigszínház-kávéházzal foglalkozunk, amely közleményünk utolsó fejezete nyomda-technikai okokból kimaradt és e részt a következőkben adjuk:

Egy millió!

Képzeltető, hányan pályáztak erre a tüneményes kávéházra. Az üzlet-ügynökök egymást tullicitálva hozták az ajánlatokat (első bankoktól is), de Reiner meg sem hallgatta őket. Am azért nem kerülte el a sorsát. Addig, amíg néhány száz ezer koronáról volt szó, a kávécsés rövid uton elutasította a közvetítőket azzal, hogy: menjen a fenébe, vagy ha rossz kedve volt, azzal, hogy: nem eladó semmi áron! Egy derűs reggelen azonban Kovács, az Oktogon-téri kávéház tulajdonosa, személyesen kereste fel kollégáját és nem sokat köntörfalazva, kerek egymilliót kínált az üzletért, ami többet tett mai tizenkét milliónál. Ezzel a fejedelmi ajánlattal aztán már foglalkozni kellett. R. első eszméje az volt, hogy ebből a summából örök áron megveheti az Államvasutak Berlini-téri félkör alakú kerteskéjét — amit később az Amerikai bank husz évre bérebevett és beépített — és itt nagyszabású hotelt emelhet kávéházzal, vendéglővel, sörházzal, hangversenyteremmel, tánc helyiséggel és — mi van még? Igen — bárral. Estére meg volt kötve a kontraktus, amely szerint másnap deponálandó a milliócska (ezer darab ezerkoronás; nagyobb pénzjegy nem volt), míg a visszalépő fél száz ezret fizet.

A régi idők emberei bölcsen mondták minden életbevágó ügy nyelbevitése előtt: „erre előbb alszunk egyet“, hogy aztán pihent és tiszta aggyal meggondolhassák a dolgot. A Vigszínház-kávéház gazdájából néhány óra alatt egy Tragédia-színház szomorú és töprengő hőse lett, aki még „utólag sem aludt egyet“, mert egész éjjel nyugtalanul és lázasan hanykolódott ágyán, sehogy sem tudott beletörődni abba, hogy ebből az aranybányából — csak úgy: tuk-muk-fuk — „kimenjen.“ Reggelig bizony nagyon, de nagyon megbánta elhamarkodott elhatározását. Aki nagyon, de nagyon megbán valamit, az vagy „rendőri hírt“ követ el, vagy nagy bánatában megfizeti a nagy bánatpénzt. Emberünk ez utóbbi drága, de mégis praktikusabb megoldást választotta.

A Najgebajde.

Az Újépület irdatlan nagy, szürkére meszelt kazárnya volt, számtalan szűkebb-tágasabb udvarral és barátságatlan, rácsos ablaku pavillonokkal, amikbe fekete-sárgára mázolt kapukon lehetett bejutni. Cívilember azonban sohasem tehetette be ide a lábát, ellentétben az Országuti (Károly-köruti) Invalídusok palotájával (mai központi városházával), amely átjáró volt gyalogosoknak és kocsiknak egyaránt. A mostani Szabadság-téren terpeszkedett a Najgebajde, elfoglalva az ott levő házak (Nemzeti bank, Postatakarék, Kereskedelmi Csarnok, Tőzsde, Adria stb.) telkeit, persze a mellékutcák, a pázsitok és az Irre-

denta-szobrok helyét is egészen a Gyapju (Báthory)-utcáig. A Neugebäude és a már jórészt szépen kipült Neustadt (Ujváros) később: Lipótváros közé hosszasan elnyúló téglányalaku térség ékelődött be. Pizkosk, mocsaras, elhagyatott vidék volt ez; nem is járt senkiesem erre felé, csupán vasárnap délután sétálgattak itt a mosogatás végeztével a fehérnépek, akik a sötétbarna waffenrokkos, piros hajtókás és lószőrforgós csákóju tüzerek irányában orientálódtak. Az erkölcsös spiszek megbotránkoztak a karöltve, sőt az esti homályban ölelkezve andalgó párokon, de a cs. k. Városparancsnokság is sanda szemmel nézte ez idilikus állapotot; nem épen a délceg artilleristák miatt nyugtalanokdottak, akiknek nem tellett más szórakozásra, mint ilyen pásztorórákra (elvégre a napi ötkrajcáros lénungból nem vehettek zene- vagy nyelvórát), hanem a kadetiskola zsenge cöglingjeit féltették; ugyanis ez intézetnek a bejárója szintén ide nyílt.

Hosszas tanácskozás után egyrészt az armádia, másrészt az előjáróság képviselői közösen elhatározták, hogy a mindenképpen szabályellenes szabad terület „beszüntetendő“ és erre nézve alternatív javaslatot dolgoztak ki: vagy építkezések, vagy az egész komplexumot körülzáró öt láb magas lécpalánkok segítségével kell a nyilvános skandalumnak véget vetni. A legfelsőbb hatóság alapos tanulmány tárgyává tette az előterjesztést, de még mielőtt döntött volna, Széchényi István fölvetette az eszmét, hogy ezen a hol poros, hol sáros utcaközön rendes sétateret kell létesíteni, ami mindenképpen inkább megfelel — nevezetesen egészségi szempontból

— mint a rács vagy a háztömb. A környékbeli érdekelt háztulajdonosok felkapták ezt az ideát és hamarosan egyesületbe tömörültek (Pester Promenaden und Verschönerungsvereine) az új üdülőhely megteremtésére. Mindez még a negyvenes években történt.

Még egy vevő!

Amikor Ben Blumenthal először látogatott Budapestre, véletlenül — Ritznél már nem volt szoba — szintén a Londonba szállt, de nem a portásnál informálódott, hanem a fogadósnál. Valami jó vállalatot vennék, mondta a jenki. Dökker bácsi természetesen a Vigszínház-kávéházat ajánlotta, ennél jobb üzlet nincs Magyarországon, sőt az egész világon sem.

Tudatalatti reménye biztos az volt az öreg szállodásnak, hogy a nem a branche-ból való új kávé esetleg hamarosan kissé „leépíti“ és lezüllesztí a mesés forgalmat, amelyet persze a London is megérett. E szállónak tudvalevően külön étterme és kávéháza is van. Csodálatosképen ezuttal szintén félreértés adta elő magát. Az amerikánus átment a — Vigszínházba és Faludiékat elkápráztatva dollárjait, megkötötte az adásvételi szerződést.

Vesztérel!

Balla Vilmos